

Mitä työ- ja elinkeinohallinto tekee vammaisten ja osatyökyisten työllistymisen edistämiseksi?

Patrik Kuusinen
FT, ylitarkastaja

Vammaiset ja osatyökyiset työhön!
-seminaari

Valkea talo, Haaga 15.11.2011

- Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelman tavoitteena on osatyökyisten ja vammaisten työn tekemisen mahdollisuuksien kehittäminen.
- Tätä varten hallitusohjelma linjaa, että tulee toteuttaa toimintaohjelma työmarkkinoille osallistumisen edistämiseksi **yhdessä** eri toimijoiden kanssa.

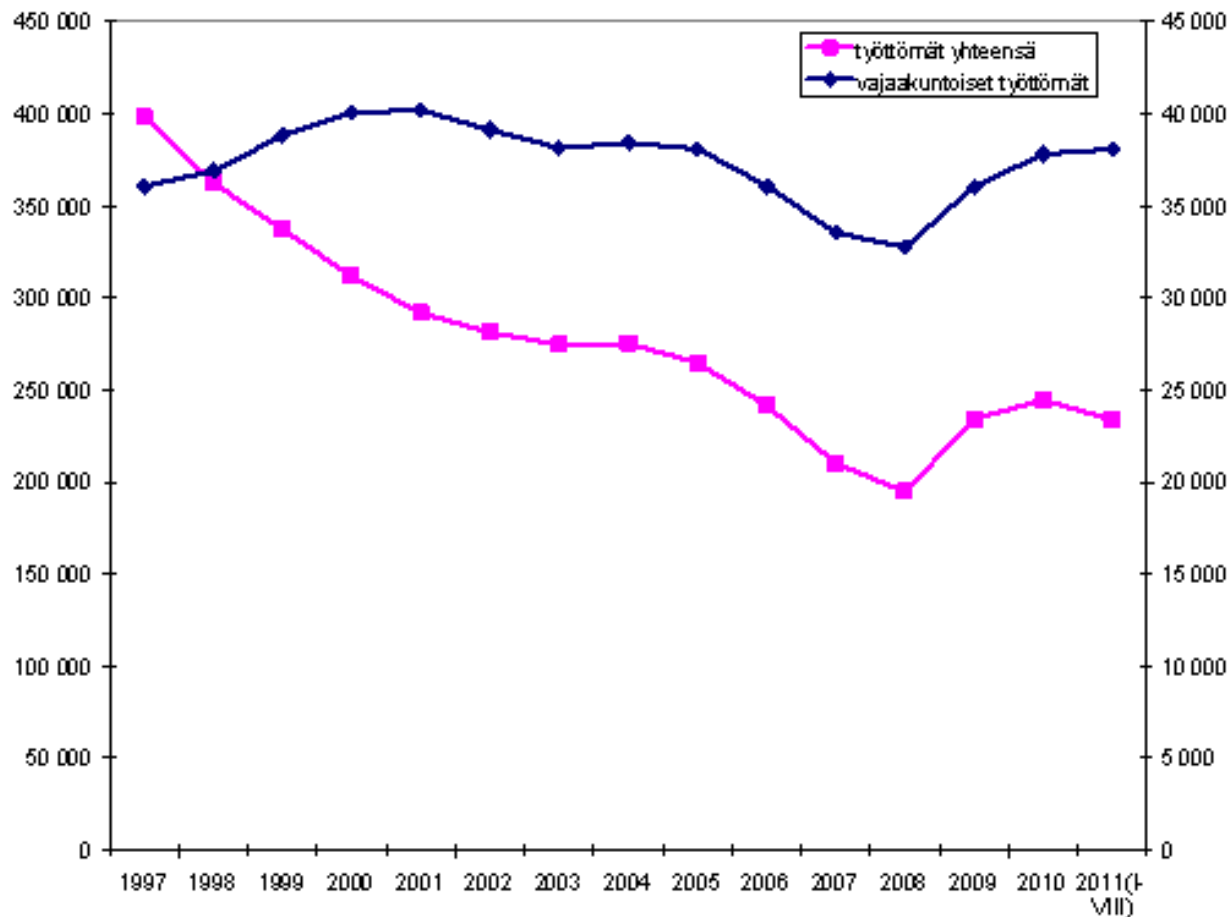

Toimintaohjelmalle on alustavasti kaavailtu kolme tulokulmaa

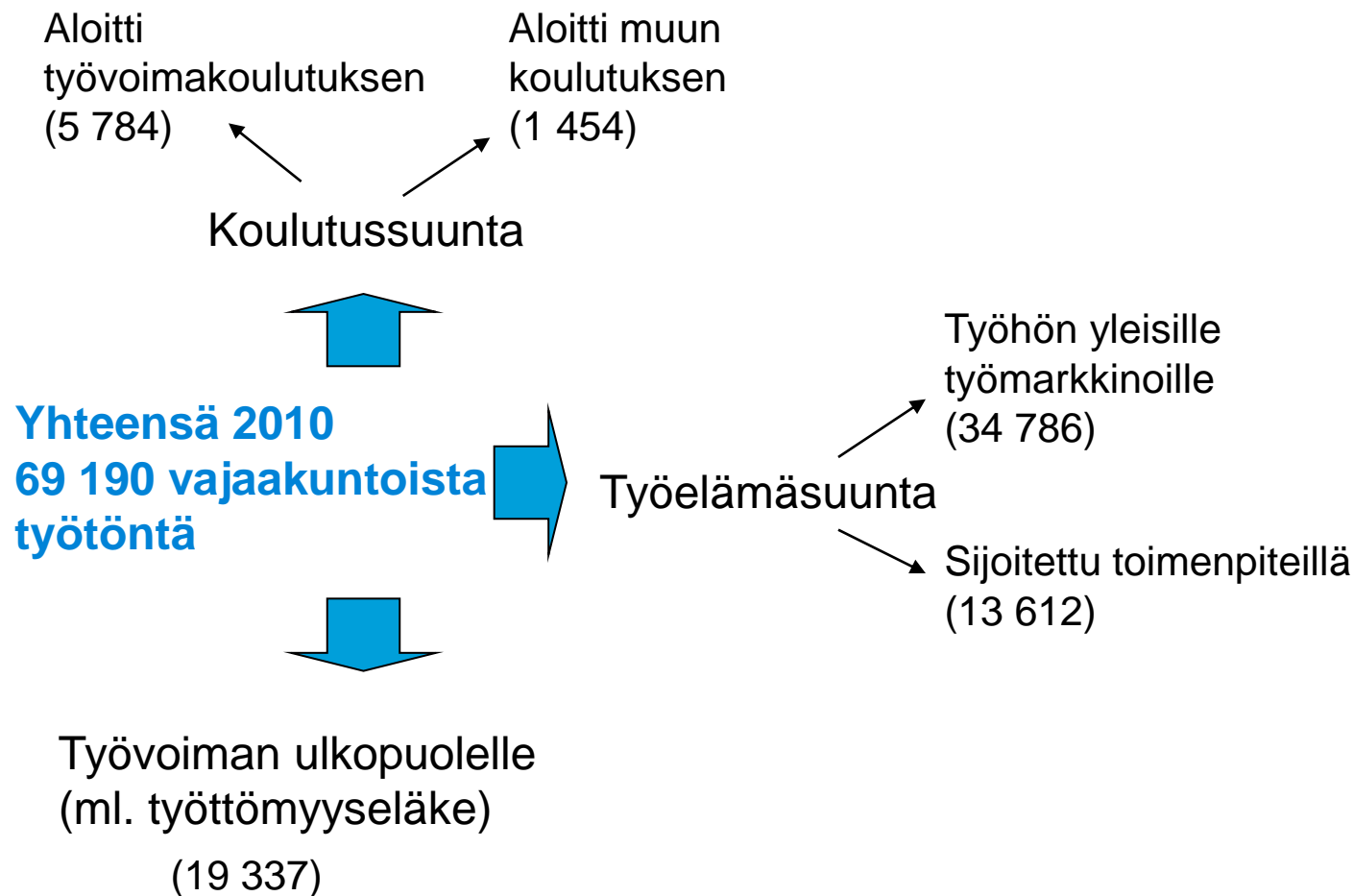
- kysyntälähtöinen, jolloin pohditaan mekanismeja ja palveluja, joilla vaikutetaan työnantajien haluun työllistää
 - osatyökyisten työmarkkinoille osallistuminen voi edellyttää muutoksia työlainsäädännössä ja työehtosopimuksissa mahdollistamalla työn tuottavuuden ja työkyvyn rajoitusten huomioiminen palkkauksessa ja työelämän laatuksymyksissä.
- tarjontalähtöinen: osatyökyisten työelämäosallisuuden edistäminen edellyttää paitsi työeläkelaitosten, liikenne- ja tapaturmavakuuttajien, Kansaneläkelaitoksen, kuntien ja TE-toimistojen palvelujen sisällöllistä kehittämistä myös näiden palveluiden parempaa yhteensovittamista. Palveluilla pyritään parantamaan sekä osatyökyisten työllistymisedellytyksiä että tukemaan työllistymistä
- työn- ja sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevat kysymykset.

Vajaakuntoisten työttömyys suhteessa yleiseen työttömyyteen

Vajaakuntoisten työttömien polut 2010

Eläkkeeltä töihin?

- Eläketurvakeskus teki vuonna 2008 tutkimuksen[1], jossa pyrittiin selvittämään työkyvyttömyyseläkeläisten (pl. työkyvyttömyysetuutta Kansaneläkelain nojalla saavat) työvoimareserviä . Kaikista työkyvyttömyyseläkeläisistä (155 900 henkilöä) noin yksi kymmenestä teki ansiotyötä ja kaksi kymmenestä halusi ja arvioi pystyvänsä ainakin satunnaiseen työhön. Työkyvyttömyyseläkettä saavien työnteko oli useimmiten satunnaista, vain muutamia tunteja viikossa. Osatyökyvyttömyyseläkeläisistä runsas 2/3 oli työssä (11 000 henkilöä), valtaosa säännöllisesti (9 600 henkilöä). Lisäksi täyden työkyvyttömyyseläkkeen saajista ainakin satunnaiseen työhön haluavia ja pystyviä oli n. 33 000 henkilöä.

[1] Gould, R. Kaliva, K. & Lampi, J. Ennakkotietoja Eläketurvakeskuksen tutkimuksesta Työkyvyttömyyseläke ja ansiotyö, ETK 2008

Työtä vailla tai työvoiman ulkopuolella on paljon vammaisia ja osatyökyisiä

- STAKES:n 2006 julkaiseman raportin[1] mukaan vammaisten ja pitkäaikaissairaiden keskinäiset erot suhteessa työelämään ja tuloihin ovat erittäin suuret ja tässä vamman tai sairauden aiheuttama toimintakyvyn haitta-aste on merkittävin erotteleva tekijä. 100 prosentin invaliditeetin omaavista on työelämässä vain n. 20 %.
- Työvoimareservin alikäytön eräänä ilmenemismuotona on nähtävä myös työsuhteen ulkopuolella tehtävä työ (työtoiminta). Esimerkiksi erilaiseen työtoimintaan osallistuvia mielenterveyskuntoutujia on noin 9000 henkilöä, joista Mielenterveyden keskusliiton selvitysten[2] mukaan noin puolet heistä toivoo pääsevänsä työsuhteiseen työhön.

[1] Linnakangas, R, Suikkanen, A. Savtschenko, V. & Virta, L. (2006) Uuden alussa vai umpikujassa? Vammaiset matkalla yhdenvertaiseen kansalaisuuteen. STAKESin raportteja 15/2006.

[2] Rautakorpi ym. (2006) Mielekäs yritys. Mielenterveyden Keskusliitto, raportti 1/2006

Vammaiset, osatyökyiset ja vajaakuntoiset ovat
työvoimareservi

vs.

vammaisilla, osatyökyisillä ja vajaakuntoisilla
on oikeus työtä tekemällä turvata
toimeentulonsa

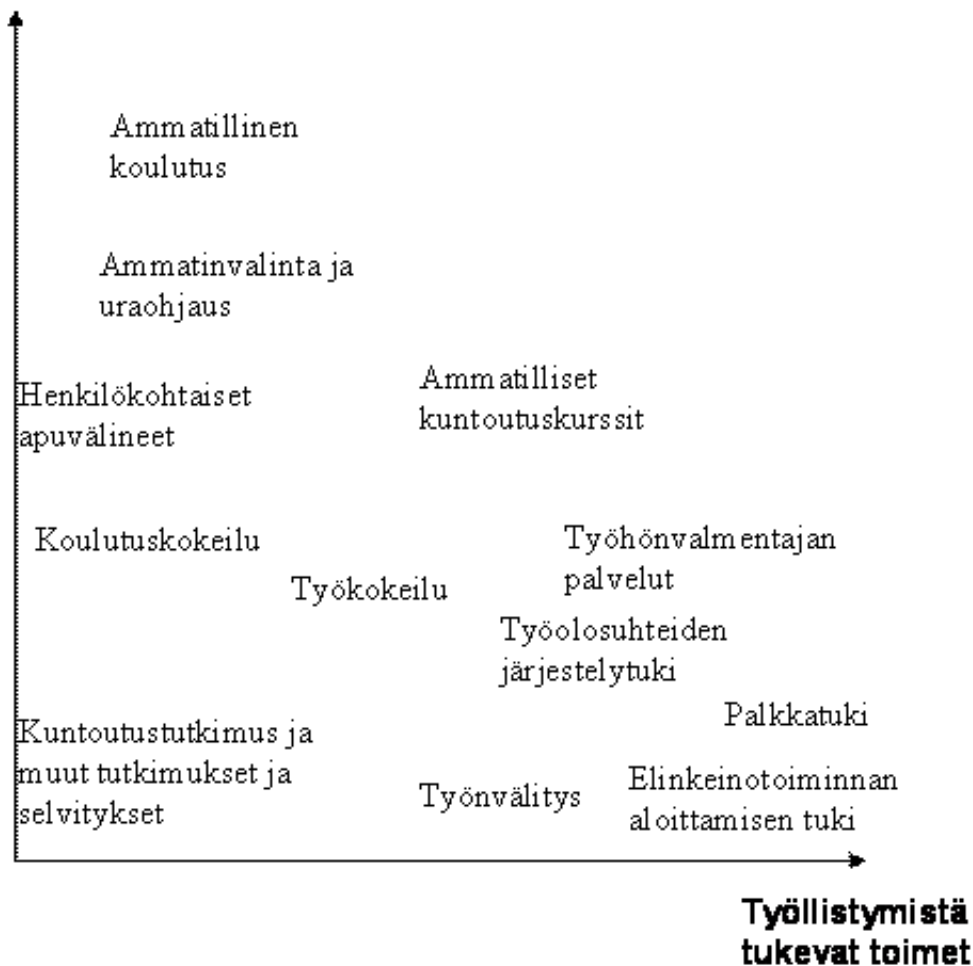
Osatyökyisen asiakkaan tuloksellinen palveluprosessi TE-hallinnossa edellyttää yleensä, että

- asiakkaan työ- ja toimintakykyä on voitu parantaa hoidon, lääkinnällisen ja sosiaalisen kuntoutuksen avulla niin pitkälle kuin mahdollista,
- asiakkaalle pystytään määrittelemään sopiva ammatti tai työtehtävä, jossa vammasta tai sairaudesta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa,
- asiakkaalla on hänelle sopivaan ammattiin tai työhön riittävästi ammattitaitoa, työkokemusta tai koulutusta tai edellytyksiä ja mahdollisuuksia hankkia tarvittava ammattitaito tai koulutus
- asiakasta tuetaan työnhaussa
- asiakas voi osoittaa työnantajalle jo ennen työsuhteen solmimista, miten hän suoriutuu työssä ja mitä hän osaa

Lisäksi työnantajan tukeminen!!!

Työllistymisedellytyksiä parantavat toimet

KIITOS!

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY